

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2024

No 5

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 656 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 30-mayda ruxsat etildi.

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoirazimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Uy-joy qurilishi madaniyati, uning o'ziga xos xususiyatlari va tamoyillari.....	10
Davletov Islambek Xalikovich, Zikrullayev Valixon G'aybullayev o'g'li	
Hududlar investitsiya muhitini oshirish muammolari.....	16
Akbarov Bekmurod Miryakubovich	
Qoraqalpog'iston Respublikasi ellikqal'a tumanida turizm klasterini joriy qilish mexanizmi.....	22
Norchayev Asatullo Norbo'tayevich	
Small Business and Private Entrepreneurship is the Priority Direction of Our Country's Economy.....	28
Tulagan Tukhtaraliev, G'aniev Muhammadjon Xalilovich	
Resurs soliqlarini soliqqa tortish mexanizmlarini takomillashtirish.....	31
Tursunova Zulayxo Abdujobir qizi	
O'zbekistonda muqobil energiya manbalaridan foydalanish elektrotexnika sanoati rivojlanishining istiqboli sifatida.....	34
Uraimjonov Azizbek Raxmonjon o'g'li	
Oliy ta'limning raqobatbardoshligini ta'minlashda ta'lim sifatining mohiyati va asosiy tamoyillari (O'zbekiston misolida).....	40
Egamov Sevinchbek Maxsud o'g'li	
Financial Mechanisms of Supporting Textile Products Export.....	46
Gaybullayeva Gulbaxor Maxmudovna, Yakubova Ugiyoy Mamasoliyeva	
O'zbekiston Respublikasida hududlarni mutanosib barqaror rivojlantirish masalalari va yechimlari.....	49
Hojiyev Tal'at Toshpo'latovich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida ayollar biznesini shakllantirish yo'llari.....	54
Ibodullayeva Malohat Sirojiddin qizi	
Davlatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda qishloq xo'jaligini rivojlantirishning xorijiy tajribasi.....	57
Bekmirzayev Mirzoxid Adashaliyevich	
Turizm sohasi rivojlanishining istiqbollari.....	61
Ergashev Rahmatulla Xidirovich, Jabborova Zuhra Abdig'ani qizi	
Jahonda kabel bozorini rivojlantirish xususiyatlari va tendensiyalari.....	68
Uralov Olimjon Mahammadjonovich	
Namangan viloyatida yoshlarning iqtisodiy faolligi ko'rsatkichlari dinamikasini tahlil qilish.....	72
Mirzatov Baxtiyor Toxirovich	
Turizm sohasiga malakali kadrlar tayyorlashdagi muammolar va ularning yechimlari borasida tavsiyalar.....	77
A. I. Raxmatov	
Трансформация внешнеторговых связей Республики Узбекистана.....	83
Ахмедова (Жабборова) Нилуфар Икболжон кизи	
Korxonalarda investitsiyalarni moliyalashtirish manbalari va usullarining tahlili.....	88
Kuziyeva Nargiza Ramazanovna, Xusanov Faxriddin Jamoliddin o'g'li	
Turizmning mohiyati xususida nazariy yondoshuvlar va ularning tahlili.....	94
R. I. Pardayev	
Katta hajmga ega bo'lgan maxsus qurtxonalarda boqilayotgan ipak qurtlariga harorat va namlikni ta'siri.....	101
Raxmanova Xurinisho Egamovna	
Mahalliy byudjet daromadlarini shakllantirishda mahalliy soliqlar va soliqdan tashqari tushumlarning ahamiyati.....	104
Rajjaboyeva Dildora Zakirovna	
Banklarda stress-test asosida ESG-risklarni baholash.....	110
Nilufar Sharipova	
Yashil iqtisodiyotni rivojlantirishda banklarda ekologik va ijtimoiy risklarni baholash va boshqarish tizimini joriy etishning ahamiyati.....	114
Karimov Shamsiddin Akram o'g'li	

Qimmatli qog'ozlarni qiymatini baholash usullari va modellari.....	122
Botirxo'ja Aziza Faxmuddin qizi	
Sanoat ishlab chiqarishda diversifikatsiyaning nazariy asoslari.....	127
Davronbek Sharibjonovich Raximov	
Mamlakatimizda innovatsiyalarni moliyalashtirishning amaldagi holati tahlili.....	133
Aminov Farrux Farxadovich	
Raqamli iqtisodiyotda moliyaviy hisobot tahlilini takomillashtirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	138
G. J. Jumayeva	
Qurilish sohasida logistika tizimlariga zamonaviy texnologiyalar bilan ta'minlanganlarning amaliy jihatlari....	141
Mirsodiqov Abdulla Tursunaliyevich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida inson kapitalini boshqarishdagi muammolar	146
Nematova Shaxlo Egamberdiyevna	
Aholi daromdlari va omonatlarini shakllantirishning nazariy asoslari.....	149
Xakimov Zohid Norbo'tayevich	
Tasvirlarga raqamli ishlov berish jarayonini intellektuallashtirish algoritmini yaratish.....	158
Zoirov O'lmas Erkin o'g'li	
Mintaqa iqtisodiyotida investitsiya faoliyatini moliyalashtirish samaradorligini baholash	164
Chilmatova Dilnoza Abdurahimovna	
Возможности внедрения и развития исламских банковских продуктов в рынок Узбекистана.....	168
Иноятова Камола Фуркатовна	
Davlat xizmatchisi faoliyatida ijtimoiy javobgarlikning o'rni	172
X. X. Ikramov	
Korporativ boshqaruv tizimida buxgalteriya hisobini tashkil qilishning o'ziga xos xususiyatlari	176
Abdug'aniyev Muhammadamin Abdug'affor o'g'li	
Hududiy kambag'allik chegaralarini aniqlashning ahamiyati (Qashqadaryo viloyati misolida).....	182
Hamdamov Shahzod Ilhom o'g'li, Alisher Yunusaliyevich Safarov	
Kichik biznesga mahalliy investitsiyalarni jalb qilish va ulardan samarali foydalanishda franshizaning roli	189
Rabimqulov Sherzod Murtozayevich	
Tijorat banklarida marketing strategiyalaridan foydalanishning ilmiy-nazariy asoslari.....	193
Maxamadjanov Akbar Maxamadaliyevich	
Davlat sherikchilik asosida maktab va maktabgacha ta'lim moliyashtirishligini o'ziga xos xususiyatligi.....	198
Boltaboev Murodbek Aybekovich	
Moliyaviy savodxonlikni rivojlantirish davr talabi.....	203
X. I. Boyev	
Banklarda chakana kreditlash turlari va ularni raqamli transformatsiya qilishning zarurligi.....	207
Axmedova Dilrabo Kurbondurdi qizi	
Rasmiy ish bilan bandlik – aholining munosib turmush darajasini ta'minlash demak.....	216
Farhod Bagibekovich Xalimbetov	
Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig'i uchun qo'llaniladigan soliq imtiyozlarining amaldagi holati va tahlili.....	220
Valiyeva Sayyora Xushbaqovna	
Автомобильная промышленности развитых стран: становление, развитие, пути совершенствования.....	227
Назарова Раъно Рустамовна, Абдухамидова Мафтуна Турсуналт кизи	
Влияние цифровизации на внешнеэкономическую деятельность	232
Шерматовна Ирода Ойбековна, Тиллаев Хуршиджон Сулаймон ўғли	
ИИ в банковском бизнесе: ключ к конкурентной привлекательности	238
Фаттахова Муниса Абдухамитовна	
Tijorat banklari kapitalining iqtisodiy mazmuni va uning tarkibi	243
Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li	

Особенности банковского кредитования и факторы препятствующие финансово-кредитной поддержке субъектов сферы туристических услуг	248
Розоков Мухаммадазиз Мансурович	
Factoring Operations in Banks.....	253
Boykabilova Iroda, Davronova Dilnoza Damirovna	
Moliyaviy sektordagi aksiyadorlik jamiyatlarining korporativ strategiyasini shakllantirishda risklarni bartaraf etish.....	257
Jaxongirov Rustam Jaxongirovich, Xo'jamurodov Asqarjon Jalolovich	
O'zbekistonning jozibador investitsiya muhitini yaratishda huquqiy asoslarni yanada takomillashtirishning ilmiy va amaliy zaruriyati	264
Oybek Elmuratov	
Qurilish materiallarini ishlab chiqarish korxonalarning boshqarish tizimini takomillashtirish.....	268
Uzakova Umida Ruzievna	
Tashkent Economy – Locomotive of the Country's Economy	274
Akramova Aziza Abduvohidovna, Maqsudov Bunyod Abdusamadovich	
O'zbekiston Respublikasida ishbilarmonlik turizmining tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish yo'llari.....	278
Musayeva Shoirazimovna, Usmonova Dilfuza Ilhomovna	
Mintaqalar iqtisodiyotining barqaror o'sishini ta'minlashda investitsiyalardan samarali foydalanish mezonlari va ularni hisoblash usullari	284
Norqobilov Nusrat Norsaitovich	
Marketing strategiyasi: raqobatchilik sharoitida tadbirkorlik faoliyatini yuritishning rivojlantirilishi	288
Kutbitdinova Moxigul Inoyatovna, Matrizayeva Dilaram Yusubayevna	
Mahalliy budjetlar mablag'laridan samarali foydalanishni ta'minlashning eng asosiy istiqbolli yo'nalishi	295
S. Y. Ismoilova	
Atrof-muhitga zararsiz, tabiiy tarkibli korroziya ingibitorlari turlarini tahlil qilish	300
Qurbonova Firuza Solexovna	
Oliy ta'lim muassasalarida xarajatlar smetalari ijrosi hisobini yuritish tartibi	306
AbdulAziz Norqo'chqorov Ziyadullayevich	
Tijorat banklarining investitsion faoliyati samaradorligi va uni rivojlantirish yo'llari	312
Olimova Nodira Xamrakulovna	
Baholangan majburiyatlar hisobini takomillashtirish	324
Ochilov Farxodjon Shavkatjon o'g'li	
Qurilish-pudrat tashkilotlarida auditorlik tekshiruvda faoliyat uzluksizligini baholash.....	331
Tulovov Erkinjon To'liqin o'g'li	
Основные направления развития инвестиционной деятельности предприятий.....	335
Махкамова Надира Саидмуратовна	
Milliy statistika axborot tizimlarining funksional jihatlari va o'ziga xos xususiyatlarining tahlili	340
Otajonova Gulhayo Maqsud qizi	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatini boshqarish axborot tizimini modellashtirish	345
Xudoyorov Laziz Niyojovich, Ergashova Nargiza Boboxonovna	
Mamlakatimizda aksiz to'lanadigan tovarlarni soliqqa tortish usullari	351
Alimardonov Muxammadi Ibragimovich, Qarshiyev Daniyar Eshpulatovich	
Iqtisodiy rivojlanish sharoitida investitsiya loyihalarini jalb qilgan mablag'lar orqali moliyalashtirishning zarurligi.....	357
Amonova Dilafroz O'tkurovna	
To'lov tashkilotlarini tashkil etishda xatarlarni boshqarish	362
Axmedov Miraziz Alisherovich	
Korxonada inson kapitalini rivojlantirish tizimi va konsepsiyasini takomillashtirish imkoniyatlari	367
Hamrokulov M. O.	

Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida kichik sanoat zonalarini faoliyatining zarurligi va iqtisodiy-huquqiy maqomi.....	375
Shodmonqulov Kamoliddin Murodilloevich	
Bank tizimida marketing faoliyati orqali yangi innovatsion xizmatlarni joriy etishning zamonaviy holati.....	379
Raxmatov Temur Sotiboldiyevich	
Экономическая сущность инновационной деятельности в банковском секторе	388
Шадиева Дилдора Хамидовна	
Yengil sanoat taraqqiyotining xitoy tajribasi va undan o'zbekistonda foydalanish imkoniyatlari	392
Jumaniyazova Feruza Rajabovna	
Tut parvonasi zararkunandasining biologik tarqalishi va zararini oldini olish choralari.....	402
Oybek Toshmurovich Karimov	
Ijtimoiy adolat va ayollar huquqlari: kasbiy kamsitish	406
Iminova Nargizaxon Akramovna	
Ishsizlik nafaqalari tayinlash va xalqaro tajriba.....	412
Sholdarov Dilshod Azimiddin o'g'li	
Takroriy ekinlar urug'ini to'g'ridan-to'g'ri nol ishlov berish orqali ekadigan qurilmaga tushadigan yuklamaning nazariy tadqiqoti.....	418
Abdullayev Baxodirjon Valijon o'g'li	
Banklarida jinoiy faoliyatdan olingan daromadlarni legallashtirishga qarshi kurashish tizimining roli.....	422
Abdullayeva Dildora Qudratovna	
Biologik aktivlar hisobini moliyaviy hisobotning xalqaro standartari asosida tashkil etishning uslubiy jihatlari	425
Adxamov Samariddin	
Barqaror iqtisodiy o'sishga erishishda to'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalarning ahamiyati.....	430
Asqarova Mavluda Turabovna, Otajonova Charosxon Polvonquli qizi	
Ilmiy-innovatsion iqtisodiyotda suv xo'jaligini rivojlantirish muammolari, yechimlar va natijalar: fundamental asosda.....	435
Babadjanov Abdirashid Musayevich	
Budjet tashkilotlarida buxgalteriya hisobini yuritishning milliy va xalqaro standartlari.....	441
Maxamadaliyeva Mahliyoqon Maxamadmurod qizi	
Tijorat banklari aktivlari va ularni samarali boshqarish nazariy asoslari.....	448
Masharipov Maxmud Bekturdiyevich	
Tijorat banklarning moliyaviy faoliyatida yuzaga keladigan xavf-xatar va uning mohiyati	453
Rashidov Raximjon Iskandarovich, Abduraxmonov Anvar Akbar o'g'li	
Kichik sanoat zonalarini barpo etish va rivojlantirish omillari va hozirgi holatining tahlili	459
Samijonov Musobek G'ayratjon o'g'li	
Moliyaviy menejment tizimi samaradorligini oshirishda raqamli marketing strategiyasidan foydalanish	466
Sobirjonov Sanjar Sobirjonovich	
O'zbekiston Respublikasi moliyaviy tizimida byudjetdan tashqari jamg'armalarning ahamiyati va o'rni.....	473
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Babanazarova Gulzar Ziuatdinovna, Ajibayeva Raiya Maxsudovna	
Aholi daromadlarini oshirishda asalarichilikning o'rni	479
Xudayarova Zuxra Yuldashevna	
Цифровые и традиционные методы сбора информации в маркетинговых исследованиях: сравнительный анализ.....	482
Бекназова Комилахон Миркамол кизи	
Tijorat banklari faoliyatida iqtisodiy risklar va ularni nazariy asoslari.....	490
Burxonov Asliddin Asqar o'g'li	
Biznes tuzilmalarini diversifikatsiya qilish modellari va usullari hamda innovatsion rivojlanish strategiyalarining qiyosiy tavsifi.....	497
Matyoqubova Dilfuza Olimboyevna	

Тенденции развития пищевой промышленности Узбекистана.....	503
Назарова Раъно Рустамовна, Нигматуллаева Гульчехра Нуруллаевна	
Soliq-bojxona siyosatining dolzarb masalalari va ularni takomillashtirish yo'nalishlari.....	509
Usmonov Kaxramonjon Akbaraliyevich	
Статистический анализ факторов, влияющих на бренд молока и молочных продуктов в Узбекистане	513
Холдарова Фариза Тухтабаевна	
Правовое регулирование рынка цифровых активов и криптовалют.....	519
Якубова Ш. Ш., Рашидов Рахимжон Искандарович	
Efficiency of Internal Audit Service and Report Improvement: Control of Sanatorium-Wellness Institution	528
Shafkarov Fahriddin Khudaiberdievich	
Development of Digital TV Services in the Conditions of Digitalization of the Economy.....	534
Farhad Karimov	
Kichik biznes faoliyatida muhim muvaffaqiyat omillarini belgilashning ahamiyati va ularni baholash.....	538
Kabulova Nurg'o'zal Umirbek qizi	
Barqaror iqtisodiy o'sishni ekonometrik tadqiq etish.....	541
Muminova Maxbuba Abduvafayevna	
Korxonaning moliyaviy-xo'jalik faoliyati ko'rsatkichlarini baholash.....	548
Musurmonova Mahbuba Omonovna	
Tadbirkorlik subyektlari tashqi savdo faoliyatini ichki tartibga solishni takomillashtirishning ayrim jihatlarini..	552
To'rayev Nurbek Muxammadovich	
Temir yo'l transportida xizmat ko'rsatish jarayonini rivojlantirishning retseptiv tahlili.....	557
Raxmonov G'ayrat Ismatulloyevich	
Strategik boshqaruv hisobi va uning uslubiyotini takomillashtirish masalalari.....	562
Sharipova Shoxida Abdinabiyeвна	
O'zbekiston Respublikasida "yashil" iqtisodiyotni qo'llab-quvvatlashning iqtisodiy mexanizmlari.....	567
Shodmonov Ruslan G'olib o'g'li	
Institutsional investorlar faoliyatini tashkil etishning kontseptual jihatlarini	574
Sultanov Maxmud Axmedovich	
Tijorat banklari foydasini soliqqa tortishning ayrim me'yoriy-huquqiy asoslari	578
Turanov M. Sh.	
O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyotining rivojlanishida tijorat banklarining o'rni.....	586
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Babanazarova Gulzar Ziuatdinovna, Zubaydullayeva Zulayxo Karimovna, Kaxarova Dildora Erkinovna	
O'zbekistonda tayyor kiyimlar bozori ko'lamini oshirishda marketing strategiyalarining samaradorligi.....	596
Urazov Mansur Musurmanovich	
Yevropaga barqaror eksport va qishloq xo'jaligida yashil rivojlanish uchun	
Mosh bozori strategiyalarining ta'sirini baholash	599
Valiyeva Aziza Anvar qizi	
Rangli tasvirlarga raqamli ishlov berish jarayonlarini paralellashtirish	605
Xidirova Barchinoy Ilxomovna	
Korxonalarda ishchi personal ehtiyojlarini motivatsiyaga ta'siri	610
Aripov Oybek Abdullayevich, Axmedov Muzaffar Shokirjonovich	
Цифровые и традиционные методы сбора информации в маркетинговых исследованиях: сравнительный анализ	615
Бекназова Комилахон Миркамол кизи	
Iqtisodiyotning erkinlashtirilishi sharoitlarida kichik biznes sektori rivojlanishining imkoniyatlari.....	623
Botirova R. A., Sirojiddinov I. Q.	
Positioning Textile Products in Competitive Strategy	626
Икрамова Нодира Бурхон кизи	

Sanoatni tarkibiy o'zgarishlar asosida maqbullashtirish va samaradorlik ko'rsatkichlarini prognozlash.....	631
Kasimov Azamat Abdukarimovich	
O'zbekiston Respublikasi budjetini shakllanishida egri soliqlarni undirishning fiskal samaradorligi	638
Abdulxayeva Shahnoza Muxammadiyevna	
To'qimachilik klasterlari eksport salohiyatini boshqarish masalalari.....	645
Mamasoliyev G'ayratbek Maxamadyusupovich	
Влияние плодородности почвы на урожайность хлопчатника в хлопково-текстильных кластерах Республики Каракалпакстан	650
Сагиева Молдир Оразбай кизи	

TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI TASHQI SAVDO FAOLIYATINI ICHKI TARTIBGA SOLISHNI TAKOMILLASHTIRISHNING AYRIM JIHATLARI

To'rayev Nurbek Muxammadovich

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti mustaqil iznanuvchisi

Annotatsiya: Tadbirkorlik subyektlari tashqi savdo faoliyatini tartibga solish deganda aksariyat mutaxassislar va olimlar tashqi savdo faoliyatini davlat tomonidan tartibga solishni ya'ni bizning sinflashimizcha tashqi tartibga solishni nazarda tutishadi, lekin yana bir jihat borki bunga ko'pchilik e'tibor qilmaydi, bugun biz aynan shu jihatga ya'ni tadbirkorlik subyektlari o'zlari tomonidan korxona tashqi savdo faoliyatini tartibga solish ya'ni bizning sinflashimizcha ichki tartibga solish masalasiga yuzlanamiz. Tashqi savdoni tartibga solishda tashqi muhit ta'siri sifatida milliy iqtisodiyot manfaatlaridan kelib chiqib o'rnatilgan tartiblar nazarda tutilsa, korxonada tashqi savdoni amalga oshirish ichki tizimini tartibli tashkil etish tadbirkorlik subyekti tashqi savdosini samarali amalga oshirish omili sifatida qaraladi.

Kalit so'zlar: korxonalar, tadbirkorlik subyektlari, tashqi savdo faoliyati, eksport, import, shartnomalar, yuk kuzatuv hujjatlari, bojxona yuk deklaratsiyasi, bojxona rasmiylashtiruvi, sertifikatlash, tashuvlar.

Abstract: When the regulation of foreign trade activities of business entities is meant by most experts and scientists, they mean the regulation of foreign trade activities by the government, that is, according to our classification, external regulation, but there is another aspect that many people do not pay attention to, today we will turn to this aspect, i.e. regulation of the foreign trade activity of the enterprise by the business entities themselves, i.e. internal regulation according to our classification. If in the regulation of foreign trade, the rules established based on the interests of the national economy are considered as the influence of the external environment, then the orderly organization of the internal system of the implementation of foreign trade in the enterprise is considered as a factor of the effective implementation of the foreign trade of the business entity.

Key words: enterprises, business entities, foreign trade activities, export, import, contracts, cargo tracking documents, customs cargo declaration, customs clearance, certification, transportation.

Аннотация: Под регулированием внешнеэкономической деятельности субъектов предприятия большинство специалистов и ученых понимают регулирование внешнеэкономической деятельности со стороны государства, то есть, по нашей классификации это означает внешнее регулирование, но есть и другой аспект, который многие не обращают внимания, сегодня мы обратимся к этому аспекту, т.е. регулированию внешнеторговой деятельности предприятия самими субъектами предприятий, т.е. внутреннему регулированию по нашей классификации. Если при регулировании внешней торговли правила, установленные исходя из интересов национальной экономики, рассматриваются как влияние внешней среды, то упорядоченная организация внутренней системы осуществления внешней торговли на предприятии рассматривается как фактор эффективного осуществления внешнеэкономической деятельности субъекта хозяйствования.

Ключевые слова: предприятия, субъекты хозяйствования, внешнеэкономическая деятельность, экспорт, импорт, контракты, документы сопровождения грузов, грузовая таможенная декларация, таможенное оформление, сертификация, перевозка.

KIRISH

Tadbirkorlik subyekti tashqi savdo faoliyatini noto'g'ri tashkil etishi natijasida turli zararlarga duch keladi, tashqi savdoni samarali tashkil etish va ushbu faoliyatdan sof foyda olish imkoniyatlarini tadqiq etish dolzarb masala hisoblanadi. Bugungi kunda tashqi savdo jarayoni strategik reja asosida amalga oshirish kerak, bunga amal qilinmasligi natijasida tadbirkorga tashqi savdo bilan shug'ullanish davrida kutilmagan harajatlarni vujudga keltirishi mumkin, bu esa o'z navbatida kelgusida olinishi kerak bo'lgan foydani kamaytirishi bilan bog'liq noxush holatlarni yuzaga keltiradi, strategik rejalashtirish orqali zararlarni bartaraf etish yoki minimallashtirish mumkin.

Tadbirkorlik subyekti o'z korxonasi doirasida tashqi savdoni tashkil etishda menejment funksiyalarini ketma ket qo'llash orqali o'z faoliyatini o'zi tartibga solish masalasi, tashqi savdo faoliyatini qonuniy tashkil

etish, tashqi savdo operatsiyalarni iqtisodiy samarali amalga oshirish har doim ham biz hohlagandek yuz bermaydi, har bir operatsiya muhimligi jihatdan bir loyihani amalga oshirilishiga o'xshaydi.

Davlat tomonidan korxonalar tashqi savdo faoliyatini tartibga solish maqsadida ishlab chiqilgan huquqiy normativ hujjatlar, tartib va taomillarga rioya etishda qonunchilikka so'zsiz amal qilish, turli huquqbuzarliklarni sodir etmasdan turib tashqi savdo faoliyatini amalga oshirish o'ziga xos murakkab va alohida e'tibor talab qiluvchi masala hisoblanadi. Bunda tadbirkorlik subyekti tashqi savdo faoliyati monitoring qilinganda asosan qonunchilikka rioya etilishi ustidan birinchi navbatda nazorat kuzatuv ishlari olib borilishini ko'ramiz, vaholanki xarajatlar hisobi, tashqi savdo faoliyatini tashkil etish jarayonidagi boshqa bir qator omillar o'rganilishi e'tibordan chetda qolganga o'xshaydi, zero tadbirkorlik subyektlari tashqi savdo faoliyatini samarali amalga oshirilishi milliy iqtisodiyotda ushbu faoliyat turini yalpi o'sishiga olib keladi. Huquqiy omildan tashqari iqtisodiy va ijtimoiy omillar mavjudligi bu omillarni hamohang tarzda hisobga olinishi, tahlil qilinishi, qaror qabul qilishda diqqat markazida bo'lishi zarur.

ADABIYOTLAR SHARHI

Tadbirkorlik subyektlari tashqi savdo faoliyati korxonalarda tashkil etish va ichki tartibga solish borasida eng mazmunli adabiyotlardan birinchisi E.F. Gadoyev tahriri ostida chop etilgan "Eksport import operatsiyalari" nomli kitobi bo'lib unda avvalambor tashkil etish so'ngra tartibga solish va nazorat qilish borasida ilmiy amaliy teran yondashuv mavjud. Unda tashqi savdo shartnomalarini tuzish, yo'l kuzatuv hujjatlari tayyorlash, tashqi savdo operatsiyalarini moliyaviy tartibga solish va uning buxgalteriya hisobini yuritish masalalari batafsil bayon etilgan. "Xalqaro mikroiqtisodiyot" nomli taniqli rus olimi A.P. Kireyev tashqi savdoni tartibga solish borasida nihoyatda qimmatli fikrlarni bayon etgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda analiz va sintez, induksiya va deduksiya, taqqoslash, statistika usullaridan foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR MUHOKAMASI

Korxona miqiyosida tashqi savdo faoliyatini amalga oshirishdan oldin uni puxta rejalashtirish, hamda jarayonni turli operatsiyalar ko'rinishida optimal tashkil etish, shuningdek samarali nazorat qilish orqali muvafaqqiyatli tartibga solish ishlarini boshqarish bugungi kundagi tashqi savdo bilan shug'ullanuvchi har bir tadbirkorning asosiy maqsadi bo'lmog'i kerak. Bunday tartibga rioya etilmasdan topilgan foyda ertami kechmi tashqi savdo subyekti bo'lgan tadbikor uchun ortiqcha xarajatlar va vaqt resurslarini yo'qotilishiga olib kelishi mumkin, kuza-tuvlar natijasi shuni ko'rsatdiki amaliyotda ayrim tadbirkorlarimiz tashqi savdo faoliyatini olib borishni boshlar ekanlar bu borada ularga bilim va ko'nikmalar, tajriba yetishmovchiligi kuzatiladi, natijada ortiqcha kutilmagan xarajatlar yuzaga kelishini qabul qilishga majbur bo'ladilar.

Mazkur faoliyatni amalga oshirishda asosiy muammo tadbirkorlik subyekting tashqi savdo faoliyatini samarali amalga oshirish borasida o'zi tomonidan e'tibor qilinishi zarur jihatlarni o'rganishdir. Yanada aniqroq aytadigan bo'lsak korxonada tashqi savdoni tashkil etishda mavjud milliy va xalqaro qonunchilik normalariga e'tiborli bo'lish, ishni mantiqan to'g'ri tashkil etilishi nazarda tutiladi.

Avvalambor tashqi savdo faoliyatining ob'yekti sifatida unda ishtirok etuvchi tovarlar va xizmatlarni oladigan bo'lsak, subyekti tadbirkor bo'lishi mumkin, shunday ekan tadbirkorlar zamonaviy bilim va ko'nikmalarga ega bo'lgan holda tashqi savdo faoliyatini tashkil etishlari milliy iqtisodiyotning rivojlanishi va aholi turmush farovonligini oshirishda muhim o'rin tutadi. Ma'lumki tashqi savdo faoliyatini tashkil etishda korxonalar uchun eng muhim birinchi jihat bu tashqi savdo shartnomalari tuzish davrida mukammal loyihani amalga oshirishdir. Nima uchun aynan tashqi savdo shartnomasini loyiha sifatida talqin qilyapmiz, sababi shartnoma tuzish mahorati tashqi savdoni amalga oshirish uchun ma'sul bo'lgan shaxsning bilimi, tajribasi, oldindan ko'ra olish qobiliyati, shuningdek amalga oshirish kerak bo'lgan jarayonni imkon qadar kengroq tassavur qilishni talab qiladi. Shartnomaning yana bir loyiha sifatida qaralishiga sabab, shoshilinch holda turli xatolar bilan tuzilgan tashqi savdo shartnomasi ortiqcha xarajatlarni vujudga keltirishdir, ya'ni tashqi savdo shartnomasida ko'zda tutilmagan oqibatlar yuzaga kelganda uning ta'siri beavasta va bilvosita kutilmagan xarajatlarni paydo qiladi, bu jihatdan loyiha xususiyatlarini to'liq o'zida nomyon etadi.

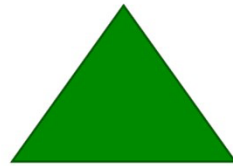
Tashqi savdo shartnomalarini tartibga solish borasida O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 283-sonli "O'zbekiston Respublikasida tashqi savdo operatsiyalari monitoringini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" qarori 14-may 2020-yilda qabul qilingan bo'lib, unda davlat tomonidan monitoring olib borish ko'zda tutilgan, tashqi savdo shartnomalarini tuzish borasida minimal talablar o'rnatilgan. Ushbu qarorga muvofiq O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki, O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi huzuridagi Davlat bojxona qo'mitasi va O'zbekiston Respublikasi Vazirlar mahkamasi huzuridagi Davlat soliq qo'mi-

tasi (DSQ) tashqi savdo operatsiyalarining yagona elektron axborot tizimi (TSOYAEAT) orqali monitoring olib borishadi, har bir amalga oshirilgan tashqi savdo operatsiyasi avtomatik tarzda nazoratga tushadi va ularning shartlari bo'yicha nazorat boshlanadi, shu sababli ham har bir amalga oshirilishi ko'zda tutilgan tashqi savdo operatsiyasi puxta rejalashtirilib amalga oshirilishi kerak.

Tashqi savdo shartnomalari TSOYAEATga ro'yxatdan o'tkazish uchun maxsus dastur (VED-kontrakt) xizmatidan foydalaniladi, ushbu dastur 14-may 2020-yilda qabul qilingan 283- sonli vazirlar mahkamasi qarori talablari asosida ma'lumotlarni talab qiladi, taqdim etilgan ma'lumotlar tashqi savdo monitoringini amalga oshiruvchi tashkilotlar va TSOYAEAT talablariga mos keladi, hamda birgalikda bir xil ma'lumotlarni qayta ishlash orqali tartibga solishni amalga oshiradi.(1 rasm)

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MARKAZIY BANKI

VAZIRLAR MAHKAMASI
HUZURIDAGI DAVLAT SOLIQ
QO'MITASIIQTISODIYOT VA MOLIYA VAZIRLIGI
HUZURIDAGI DAVLAT BOJXONA
QO'MITASI

Tashqi savdo shartnomasi

- +Monetar siyosat va valyuta nazorati
O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki tomonidan amalga oshiriladi
- +Tovarlar exporti va importi nazorati
Iqtisodiyot va moliya vazirligi huzuridagi davlat bojxona qo'mitasi tomonidan amalga oshiriladi
- +Tashqi savdoda muddati o'tgan debitorlik va kreditorlik qarzlar ustidan nazorat
O'zbekiston Respublikasi Vazirlar mahkamasi huzuridagi davlat soliq qo'mitasi tomonidan amalga oshiriladi

1-rasm: Tashqi savdo operatsiyalarining yagona elektron axborot tizimi orqali monitoring olib boruvchi tashkilotlarning uch tomonlama nazorati¹

Tadbirkorlik subyektlari tashqi savdo shartnomasini tuzishda har bir amalga oshiriluvchi faoliyatni aniq, tushunarli, asosli tarzda yoritib berishlari kerak, kelgusida kutilmagan xarajatlarni vujudga keltiruvchi holatlarni oldini olgan holda fikrlashi kerak.

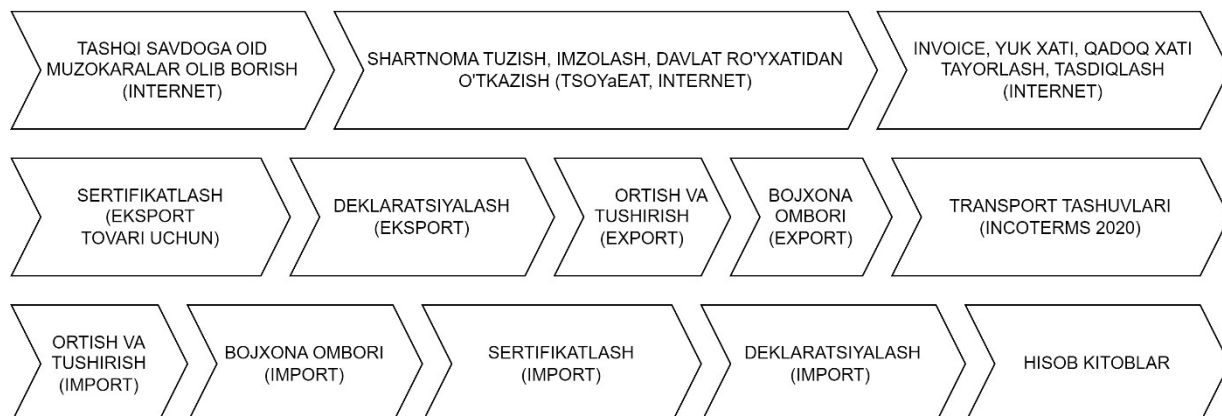
Shartnomaga mos yuk kuzatuv hujjatlarining tayyorlanishi bojxona rasmiylashtiruv jarayonini o'z vaqtida muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun xizmat qiladi, shuningdek sertifikatlash davrini qisqartiradi, undan tashqari bojxona auditini amalga oshirish paytida ortiqcha savollarga o'rin qoldirmaydi. Odatda muzokaralar yakuniga yetgach tomonlar o'rtasida shartnoma tuziladi va shu shartnoma asosida yuk kuzatuv hujjatlari tayyorlanadi, yuk kuzatuv hujjatlari tomonlar o'rtasida shartnomaga muvofiqligi tasdiqlangan keyin tashuvlar amalga oshiriladi, lekin amalda ayrim hollarda yuklar kelishni boshlaganda kelishilgan hujjatlar o'rniga turli xatoliklar bilan yuk kuzatuv hujjatlarini qabul qilamiz. Bundan hollarda ushbu xatoliklar tashqi savdo faoliyatini tashkil etuvchi mutaxassisga ortiqcha kutilmagan stresslarni yuzaga keltirib vaqt, ortiqcha xarajat va asablarga ta'sir qiladi, bojxonada rasmiylashtiruv jarayonini cho'zilib ketishiga olib keladi, to'g'ri raqamlashtirish vaqtini tejab bersada xatolikni to'g'rilash ortiqcha vaqt oladi.

Ko'p hollarda tashqi savdo ishtirokchilari tovarlar importi yoki eksporti korxonalar tomonidan amalga oshirilganda tovarlarning erkin muomalaga chiqib ketishi yoki eksportga respublikamiz bojxona hududidan chiqib ketishi bilan nimagadir hamma ish bitdi deb uylashadi, bugungi kunda unday emas chunki bojxona rasmiy-

¹ Muallif ishlanmasi. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 14.05.2020-yildagi 283-sonli "Tashqi savdo operatsiyalari amalga oshirilishi monitoringini olib borish va nazorat qilish tartibi to'g'risida"gi qarori asosida chizilgan.

lashtiruv jarayoni takomillashib bormoqda. Ko'p yillik tajribalar va O'zbekistondagi mavjud tartiblardan kelib chiqqan holda quyidagi tizimli tashqi savdo operatsiyalarini amalga oshirish ketma ketligi rasmini ishlab chiqdik.

2-rasm: Tashqi savdo operatsiyalarini amalga oshirish ketma ketligi²

Bojxona kuzatuv hamda tahlilning yangidan yangi samarali usullarini o'zlashtirilmoqda, bu borada samarali xorij tajribasi va jahon bojxona tashkiloti shuningdek jahon savdo tashkiloti ko'rsatmalari bosqichma bosqich joriy etilmoqda. Tashqi savdoni amalga oshirishda raqamlashtirishning keng ko'lamda joriy etilishi shaffoflikni yuzaga keltirib nazorat samaradorligini oshirishi yana bir bor zamonaviy tadbirkor uchun diqqatni jamlashni talab etadi.

Tashqi savdo shartnomasini tuzishda yetkazib berish zanjirlarini tugal holda tasavvur qilish zarur, unda avvalambor import yoki eksport qilinuvchi tovarning tashqi iqtisodiy faoliyat tovarlar nomenklaturasidagi kodini (TIF TN kodi) to'g'ri sinflagan holda imkoni bo'lsa ekspertlar bilan maslahatlashib shartnoma tuzishdan avval aniqlash, hamda ushbu kodga birlashtirilgan o'lchov birligi hamda ulardan tashqi savdoni amalga oshirishda undirilishi kutilayotgan bojxona to'lovlari hisobini bilishi kerak. Undan tashqari tovarlarning bojxona qiymatiga alohida e'tibor qaratishi va tashqi iqtisodiy faoliyat tovarlar nomenklaturasida ko'zda tutilgan yoki birlashtirilgan sertifikatlash jarayoniga ham alohida e'tiborli bo'lishi kerak. Tovarlarning qaysi davlatdan olib kelinishi ham muhim o'rin tutadi unda tovarlarning kelib chiqish sertifikati va imkoni bo'lsa sifat sertifikatlarini olishi tashqi savdo jarayonini tashkil etishni yengillashtiradi.

Yetkazib berishning bazis shartlari (INKOTERMS 2020) shartlarini to'g'ri tanlashi ushbu hujjat talablaridan kelib chiqqan holda tovarlarni tashishda tuziladigan transport kompaniyalari shartnomalariga (tashish shartnomasiga) alohida e'tiborli bo'lishi, yuk ortish va yuk tushirish qoidalari, yuklarni tashish jarayonida xavfsizlikni ta'minlashda ularni tashish va saqlash normalarini tovarning o'ziga xos xususiyatlarini o'rganish talab etiladi. Albatta bularni o'rganib chiqish yetkazib berishda ortiqcha xarajatlarni va vaqt resursini tejab beradi, yana bir muhim jihat shartnomalarda yukka egalik huquqi qachon va qayerda sotuvchidan xaridorga o'tish masalasidir. Yuklarni qabul qilishda yoki jo'natishda mustaqil uchinchi shaxs ya'ni ortish va tushirish inspeksiyasi faoliyatidan foydalanish maqsadga muvofiqdir. Miqdor, sifat va zararlarni nazorat qilish har bir tadbirkor uchun muhim masala hisoblanib, bu borada alohida mutaxassis xizmatidan foydalanish birmuncha kelgusidagi ko'zda tutilmagan xarajatlarni tejaydi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Yuqorida aytib o'tilgan omillarning barchasi tovararni bojxona yuk deklaratsiyasini to'ldirishda muhim o'rin tutadi, albatta odatda korxona huquqshunosi tomonidan tashqi savdo shartnomalar tekshirilganda uning qonuniyligiga e'tibor qaratiladi, lekin tashqi savdo jarayoniga ma'sul vakolatli shaxs barcha jihatlarni, ayniqsa, iqtisodiy jihatlarga (tashqi savdoni amalga oshirishda yuzaga keladigan kutilgan va kutilmagan xarajatlarga) e'tiborini qaratmog'i kerak. Shartnoma, inyoys, qadoq xati va yuk xati hamda turli qo'shimcha sertifikatlar va boshqa hujjatlar o'zaro bir biriga mos va muvofiq bo'lishi shart aks holda rasmiylashtiruv jarayoni cho'zilib ketishi mumkin, vaqtning boy berilishi doimiy xarajatlardan tashqari o'zgaruvchan xarajatlarni ko'paytiradi, misol uchun vaqtida bo'shatib olinmagan vagonlarning turib qolishi bilan yuzaga kelgan jarima yoki yuklarni bojxona omborlarida turib qolishi bilan valyuta kursining o'zgarishida yuzaga kelgan yo'qotishlarni aytish mumkin.

2 Muallif ishlanmasi. 2005–2024-yillar oralig'ida ishlab chiqarish, savdo va xizmat ko'rsatish korxonalarida, shuningdek, xalqaro loyihalarda tashqi savdoni tashkil etish tajribasidan kelib chiqildi.

Ma'lumki bojxona rasmiylashtiruv jarayonlari va tashqi savdo shartnomalari monitoringi raqamlashishi xatoliklarni tezda aniqlash berishi bilan birga xatolik to'g'rilangunga qadar keyingi bosqichdagi operatsiyalarga o'tishni ta'qiqlaydi, shuningdek davlat nazorati e'tiborini jalb qiladi, shu sababli ham korxonalarda tashqi savdo faoliyatini ichki tartibga solish muhim hisoblanadi.

Davlat tomonidan tashqi savdoni tartibga solish borasida turli talablarga javob tariqasida tashqi savdo bilan shug'ullanuvchi tadbirkorlik subyekti ichki tartibga solish mexanizmini ishga tushirmas ekan bir tomonlama yondashuv natijasi va samarasi biz kutgandek bo'lmasligi mumkin.

Bugungi kunda xulq atvor iqtisodiyoti jadal o'rganilayotgan bir paytda kuzatuvlar va tadqiqotlar, tajribalar shuni ko'rsatdiki G'arbiy Yevropa davlatlarida yuqori samara bergan bojxona auditi ham agarda ichki tartibga solish korxona doirasida to'g'ri yo'lga qo'yilmas ekan ijobiy natijasini to'liq ko'rsatmaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi "Tashqi iqtisodiy faoliyat to'g'risida"gi Qonuni. lex.uz/docs/-67345
2. O'zbekiston Respublikasi Bojxona kodeksi, 22-aprel 2016-yil.
3. O'zbekiston Respublikasi Soliq kodeksi 01-yanvar 2020-yil.
4. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 14.05.2020 -yildagi 283-sonli "Tashqi savdo operatsiyalari amalga oshirilishi monitoringini olib borish va nazorat qilish tartibi to'g'risida"gi qarori.
5. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 21-dekabr 2023-yildagi 673-sonli "Soliq ma'muriyatchiligida zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini qo'llashning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori.
6. Tadbirkorlarning barqarorlik reytingi joriy etiladi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti 15-yanvar 2024-yildagi tadbirkorlik reytingini joriy qilish taqdimoti bilan tanishuvi. Xalq so'zi gazetasi.2024-yil 16-yanvar 11(8634)-soni.
7. Prezident Shavkat Mirziyoyev raisligida 16 yanvar kuni 2024-yilda makroiqtisodiy barqarorlik va iqtisodiy rivojlanishni ta'minlash bo'yicha ustivor vazifalar muhokamasi yuzasidan videoselektor yig'ilishidagi nutqi. Xalq so'zi gazetasi 2024-yil 17-yanvar, №12(8635)soni.
8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 04-mart 2024-yildagi "O'zbekiston – 2030" strategiyasida belgilangan asosiy yo'nalishlar bo'yicha islohotlarni amalga oshirishning 2024-yildagi ustuvor chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-109 -sonli qarori.
9. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 24.05.2024 yildagi "Tadbirkorlik subyektlariga subsidiyalar, imtiyozlar va preferensiyalarni taqdim etish tartiblarini takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar" to'g'risida"gi PQ-193-sonli qarori.
10. A. P.Kireyev "Международная микроэкономика" Учебник, Москва "Международные отношения"2014г.
11. A. M. Orekhov "Методы экономических исследований" Учебное пособие. Москва "Infra – М" 2014 г.
12. Hugo Bromley. "England's Mercantilism: Trading Companies, Employment and the Politics of Trade in Global History, 1688–1704." University of Cambridge, UK 2023. <https://www.researchgate.net/publication/376583889>
13. N.S. Ismailova, U.A. Dadabayev "O'zbekistonning jahon savdo tashkilotiga a'zo bo'lishining o'ziga xos xususiyatlari" Monografiya. TDIU. "Ilm – fan va innovatsiya" nashriyoti Toshkent 2023y.
14. N.M. Turayev "Tashqi savdoni tashkil etish va tartibga solishda merkantilistlar g'oyalarining tutgan o'rni." Toshkent 2024y.3-son "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot jurnali" 911-918 betlar.
15. Sarimsakova M. X. "Экономический механизм государственного регулирования транспортной системы " Toshkent 2024y.3-son "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot jurnali" 1043-1045 betlar.
16. E.F.Gadoyev "Экспортные и импортные операций" Tashkent "Norma" 2009 г.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 5

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.